

[Duborg.]

skulde kunne tilses fra Handelsministeriet. Jeg har kun ønsket at give denne Berigtigelse, men for øvrigt vil jeg i denne Forbindelse sige, som jeg sagde i mit første Foredrag, at der er en saa afgørende Forskel mellem Andelskasserne og „J. A. K.“ og lignende Institutioner, at en Sammenblanding i en Lov ikke er hensigtsmæssig.

Principielt skal jeg ikke udtale mig mod, at man faar et Tilsyn med Andelskasser; man kan meget vel forhandle derom, saaledes som man kan for andre Institutioners Vedkommende, Kreditforeninger, Sparekasser o. s. v., men det forekommer mig ikke heldigt at faa det ind i denne Lov. Jeg tror, det vilde fremme dette Lovforslags Behandling, hvis man tog Andelskasserne ud. Saa kunde Ministeren fremsætte et særligt Lovforslag om disse. Det haster ikke; det gør intet, om det først blev til næste Aar, hvorimod jeg indrømmer, at det virkelig haster for de andre Selskabers Vedkommende, for her er Sagerne af en helt anden Art.

Den højtærede Handelsminister udtalte, at han ikke tror paa, at en Kontrol med Finansieringskasserne er tilstrækkelig til at hindre Folk i saa at sige at gaa med under falske Forudsætninger. Jeg deler ikke den højtærede Handelsministers Opfattelse. Jeg er endogsaa fuldkommen overbevist om, at en virkelig gennemført Rentekontrol med disse Kasser med periodiske, antagelig maanedlige, Opgørelser af deres Status, der gav Udtryk for de indbetalte Penge, de udlaante Penge og de Beløb, som stod paa Ventelisterne, vilde være mere end tilstrækkelig til at give Almenheden et klart Indtryk af disse Kasser. Og for Resten vil jeg sige, at de Folk, som med aabne Øjne under disse Omstændigheder gaar ind i en Institution af denne Art, maa have Lov til at gøre det. Jeg tror derfor ikke, at § 7 vil have den effektive Betydning i hele dette Spørgsmaal, som Handelsministeren mener.

Den højtærede Minister var tydeligt meget utilfreds med, at jeg havde bebrejdet Ministeren Sendrægtighed i dette Spørgsmaal, og han brugte som særlig god Undskyldning, at da Selskaberne begyndte i August, og da der allerede i September nedsattes en Kommission (*Handelsministeren*) [Hauge]: Nej, det var ikke i September, det var i December)..... saa var Sagen dermed klaret fra den højtærede Ministers Side. Det kan jeg ikke give Ministeren Medhold i. Denne Beretning, som jeg ikke i nogen Maade skal kritisere —

den har saa gode Oplysninger, som den kan indeholde —, er ikke af en saadan Art, at der kun er to Mennesker i Danmark, der kunde lave den. Der er et meget stort Antal Mennesker med fornøden Autoritet, som kan lave en Beretning af den Art. Hvis de Herrer, som Ministeren ønskede dertil, ikke havde haft Tid til det, var der et Dusin andre, som havde Tid til at gøre det. Den er ikke mere omfattende, end at hele det Stykke Arbejde, der er lavet, kunde gøres paa faa Dage.

Det var ikke nødvendigt at vente til September med at foretage den Undersøgelse. Det kunde have fundet Sted i September og burde have fundet Sted i September — saaledes som jeg troede —, ikke i December. Man maa huske paa, at det er ikke en Bevægelse, som er groet op i Stilhed som en lyssky Bevægelse i den Forstand, at den ikke var offentlig bekendt. Der er holdt Møder nok om den Sag og lavet Blæst om den som ikke om nogen anden Sag, vi kan mindes i lang Tid tilbage. Jeg tror derfor ikke, Handelsministeren kan slippe fri for Medansvar, og jeg tror, han har et større Ansvar end nogen anden Mand over for de mange Mennesker, som nødvendigvis føres ind i Skuffelse og Ulykke.

Hasle: Det er meget rigtigt paa Grund af den elendige Forretningsorden, vi har, at jeg ikke havde tilstrækkelig Tid til at udtale mig i første Omgang, og at jeg derfor ikke naaede at komme ind paa Enkeltheder i Lovforslaget. Men at Ministeren virkelig har faaet saa magert et Udbytte ud af min Tale, gør mig alligevel ondt. Jeg kan ikke forstaa, at der kan være nogen særlig Vanskelighed ved at begribe de Konservatives Stilling paa dette Punkt, og jeg tror, at Ministeren et Øjeblik har været aandsfraværende, medens jeg nævnte dette, for det staaar ganske tydeligt i Fortrykket, som Ministeren vil faa at se i Morgen. Det konservative Folkeparti billiger fuldt ud dette Lovforslag undtagen § 7, som man har visse Betænkeligheder ved. Jeg synes ikke, det kan være saa overdrevent vanskeligt at forstaa. Jeg ser meget vel, at der kan anføres visse Grunde for Ministerens Forslag. Men vi anser det for at være psykologisk uklogt at stille det op paa denne Maade. Jeg gentager, at det var et meget magert Resultat. Den højtærede Minister ønsker jo i det hele taget altid at diskutere med Det konservative Folkeparti paa diktatorisk Maade ud fra Princippet: vi alene vide — ingenting.

Det ærede Medlem Hr. Thomsen syntes at sammenblende forskellige Ting, navnlig